

SAJTÓKÖZLEMÉNY

2015. november 30.

SZÁMOS EREDMÉNNYEL ÉS FEJLESZTÉSEL ZÁRULT LE A XXI. SZÁZADI KÖZOKTATÁS (FEJLESZTÉS, KOORDINÁCIÓ) II. SZAKASZ CÍMŰ TÁMOP 3.1.1 KIEMELT UNIÓS PROJEKT

A TÁMOP 3.1.1-11/1-2012-0001 XXI. századi közoktatás (fejlesztés, koordináció) II. szakasz kiemelt projekt átfogó célja a megújuló köznevelési rendszer fejlesztése, ennek szakmai és informatikai támogatása, minőségbiztosítása és nyomon követése volt.

A projekt 2012 augusztusában indult és 2015. október végén fejeződött be. A kiemelt uniós projektben az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet töltötte be a konzorciumvezető szerepét, és megvalósító partnerként az Oktatási Hivatal és az Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. vettek részt a fejlesztések előkészítésében és megvalósításában.

A három intézmény együttműködése számos a köznevelés megújuló rendszerét támogató fejlesztést eredményezett, összességében mintegy 6,8 milliárd forint európai uniós forrás felhasználásával. Az Oktatókutató és Fejlesztő Intézetben fejlesztési, kutatási, elemzési és koordinációs tevékenységek öt tematikai fókuszpontba (a köznevelés tartalmi követelményeinek fejlesztése, a pedagógiai szakmai szolgáltatások intézményrendszerének fejlesztése, nevelési-oktatási programok fejlesztése, komplex pilot programok, az ágazati irányítási és szakmapolitikai döntéshozatal fejlesztési támogatása, korábbi fejlesztések, programok hatásának vizsgálata és értékelése) szerveződve valósultak meg – elsősorban a köznevelési rendszert támogató kutatások és programok. Az Oktatási Hivatal Projektigazgatóságának munkája főként a jogszabályalkotási folyamat korszerűsítésére, az akkreditációs és minőség-támogatási rendszerek fejlesztésének és informatikai támogatásának előkészítésére irányult. Az Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. pedig kidolgozta a referenciainstítútmények minősítésrendszerét, kutatás-fejlesztéseket valósított meg az óvodáztatáshoz, a sajátos nevelési igényű tanulókhöz és a digitális írástudáshoz kapcsolódóan.

SAJTÓANYAG

LEZÁRULT A XXI. SZÁZADI KÖZOKTATÁS (FEJLESZTÉS, KOORDINÁCIÓ) II. SZAKASZ CÍMŰ TÁMOP 3.1.1 KIEMELT UNIÓS PROJEKT

Az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet eredményei

Az OFI részéről a fejlesztési, kutatási, elemzési és koordinációs tevékenységek öt tematikai középpontba szerveződve valósultak meg a TÁMOP 3.1.1 projektben:

1. Tartalmi fejlesztések:

Elkészültek a választható tantárgyak, illetve egyes választható (emelt) óraszámú tantárgyak **kerettantervei**, valamint a nemzetiségi oktatás különböző formái (nyelvoktató és két tanítási nyelvű) számára a nemzetiségi nyelv és irodalom kerettantervek, mind magyarul, mind pedig 10 nemzetiség (bolgár, cigány, görög, horvát, német, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén) nyelvén. A kerettantervek bevezetésében, implementációjában a pedagógusokat és az iskolákat közvetlenül támogatták, egyrészt információs szolgálat működtetésével, másrészt pedig azzal a 700-nál több segédanyaggal, amelyek az új tantárgyak (pl. erkölcsstan) bevezetését; egyes tantárgyakban új tartalmi elemek megjelenését vagy jelentősebb szemléletmódváltást (természettudományos tantárgyak, testnevelés) segítik. A segédanyagok elérhetők az OFI honlapján: <http://ofi.hu/node/170462>.

Kialakításra került a fejlesztést támogató tanulmányi alapfokú és középfokú **standardrendszer**, mely bemutatja, hogy milyen ismeret, tudás, képesség, illetve autonómia várható el a tanulóktól az adott oktatási szakaszban.

Megtörtént továbbá a **tankönyvek** szakmai minősítő kritériumrendszerének felülvizsgálata, melynek eredményei beépültek a kísérleti tankönyvek kipróbálási folyamatába.

2. A pedagógiai szakmai szolgáltatások intézményrendszerének fejlesztése

Empirikus kutatásokra alapozva komplex rendszermodellre alkotó javaslatok készültek a pedagógiai szakmai szolgáltatások intézményi rendszerének átalakításához, fejlesztéséhez. A javaslatcsomag része volt a pedagógiai-szakmai szolgáltató rendszer jogszabályi, szervezeti és működési környezete, irányítási, koordinációs, kommunikációs, minőségirányítási és finanszírozási modelljei, valamint intézményi szerkezete, funkcionális feladatrendszere egyaránt.

3. A nevelés-oktatás fejlesztése, komplex pilot programok

Az iskolák szakmai munkájának támogatása céljából **komplex nevelési-oktatási programok** kidolgozására, valamint a köznevelés rendszerében – elsősorban tanórán kívüli foglalkozások körében – fellelhető **jó gyakorlatok** átvételével történő fejlesztés rendszerének továbbgondolására is lehetőség volt a projekt keretében. A nevelési-oktatási programok kidolgozása 55, gyakorló pedagógusokból álló pedagógus csapattal való együttműködésben történt. A pedagógusok nem csak a programok kidolgozásában vettek részt, hanem a programok kipróbálását is elvégezték, továbbá aktívan részt vettek a programok visszajelzések alapján való véglegesítésében.

Az egész napos iskolák számára alsó és felső tagozaton (felzárkóztatás fókusszal), a természettudományos nevelés, a komplex művészeti nevelés és a gyakorlati életre nevelés területén készült nevelési-oktatási program.

Elkészült az ökoiskola nevelési-oktatási programja, mely az Ökoiskola cím kritériumrendszerének teljesítéséhez nyújt teljes körű segítséget az intézményeknek függetlenül attól, hogy rendelkeznek-e Ökoiskola címmel.

Megtörtént a tanórán kívüli foglalkozások jó gyakorlatainak gyűjtése, a jó gyakorlatok megújított struktúrájának kialakítása, jó gyakorlatok közzététele az új struktúrában.

A fejlesztés eredményeként, az alprojektben kidolgozott nevelési-oktatási programok révén az egész napos iskolák és az ökoiskolák eredményesen működve, sikeres pedagógiai alternatívát kínálhatnak mindazokon

a területeken, amelyeken a pedagógiai gyakorlat megújítására a legégetőbb szükség van. A nevelési-
oktatás programok és jó gyakorlatok elérhetők: <http://ofi.hu/nevelési-oktatási-programok> linken keresztül.

4. Az ágazati irányítási és szakmapolitikai döntéshozatal fejlesztési támogatása

A köznevelési rendszer az elmúlt években több ponton is jelentősen módosult. Ezeknek a területeknek a feltáró vizsgálata a **tényekre alapozott döntéshozás** szempontjából volt kiemelten fontos. Az egyik vizsgált témakör a 16 óráig tartó iskolaidő bevezetése volt. A kutatás eredményei alapján a délutáni bent maradás a diákok egy részénél megnövelte a tanulásra fordított időráfordítást egy olyan tanulási környezetben, amelyben a formális tanulási feladatokon kívül számos lehetőség adódik nem formális tanulási tevékenységekre és informális tanulási lehetőségekre egyaránt, ami jelentős motiváló erővel bírhat megfelelő szakmai koordinálás mellett.

Az iskola nevelési és szocializációs szerepe tárgyában végzett kutatás igazolta, hogy a hatékony iskolai szocializáció érdekében fenntartott eredményes tanár-diák kommunikáció egyre több tanári erőfeszítést igényel. Az elkészült elemzések segítenek a tanári szerep változásaira nyitott vagy a diákok jövőképe iránt érdeklődőknek az egyéni és csoportos fejlesztési irányok meghatározásában.

A köznevelés minőségének és eredményességének vizsgálatát célzó kutatás keretében egyrészt arra keresték a választ, hogy az oktatási rendszer, ezen belül az egyes intézmények minősége és eredményessége milyen módon vizsgálható és mérhető, különös tekintettel a hozzáadott érték mérhetőségére, másrészt milyen háttértényezők húzódnak meg a különböző eredmények mögött.

A hátránykompenzáció lehetőségének és terepeinek vizsgálata során hiánypótló fejlesztés is megvalósult: elkészült az oktatásstatisztikai adatok térképes, táblázatos, illetve grafikonos megjelenítésére szolgáló **EDUMAP** alkalmazás, mely interaktív kezelőfelületen biztosítja az adatok gyors és felhasználóbarát hozzáférését. Az alkalmazás segítségével a felhasználó könnyen képes hozzáférni az adatbázisban tárolt adatokhoz, ezekből tetszőleges – elmenthető és kinyomtatható – térképeket, táblázatokat, grafikonokat készíthet. A köznevelési rendszer területi jellemzőinek képi megjelenítése jól segíti a problémák azonosítását, ezzel pedig a megoldáshoz vezető első lépést támogatja.

5. Korábbi fejlesztések, programok hatásának vizsgálata és értékelése

A köznevelési rendszer egyes kiemelt területein az elmúlt évtizedekben jelentős erőforrások felhasználásával zajlottak fejlesztések. A projekt feladata volt, hogy vizsgálja, milyen kimutatható hatása van ezeknek. Ehhez elsőként elkészült az **oktatási hatásvizsgálatok** kézikönyve, ezzel magyar nyelven is elérhetővé vált egy, a nemzetközi térben ma aktuális és elismert tudás. Majd erre a tudásra alapozva négy területen (tehetséggondozás, felzárkóztatás, szakiskolai képzés, pedagógus-továbbképzés) végeztünk konkrét vizsgálatokat. Így a jövőben már a kiemelt fejlesztések tervezésekor alapozhatnak arra a módszertani apparátusra, amelynek segítségével a programok hatásai egyértelműen kimutathatóak lesznek. Ezzel pedig a köznevelési fejlesztésének hatékonyságát növelni lehet, hogy a rendelkezésre álló források a legjobban hasznosulhassanak.

Az Oktatási Hivatal eredményei

A TÁMOP 3.1.1. projektben az Oktatási Hivatal Projektigazgatóságának munkája elsősorban a jogszabályalkotási folyamat korszerűsítésére, az akkreditációs és minőségtámogatási rendszerek fejlesztésének és informatikai támogatásának előkészítésére irányult.

A jelentős részben külső szakértők bevonásával megvalósult **kutató- és fejlesztőmunka** mindenekelőtt a tényekre épülő oktatáspolitikai döntéshozatalt és rendszerfejlesztést kívánta szolgálni. Minden vizsgált témakör esetében fontos törekvés volt az adott terület fogalmi kereteinek pontosítása, az esetlegesen felfedezhető szabályozási ellentmondások és párhuzamosságok kiszűrése, valamint az egymáshoz kapcsolódó elemek logikus rendjének kialakítása. A kutatók minden esetben áttekintették az adott területet jellemző külföldi trendeket és a jelenlegi magyar helyzet sajátosságait, valamint azt, hogy ugyanezen kérdésekhez kapcsolódóan milyen eredményekre jutottak a párhuzamosan futó többi kiemelt projektek munkatársai.

Munkamódszereik között kitüntetett szerepet kapott a hatályos magyar jogszabályok, illetve a vizsgált terület működésével összefüggő különféle egyéb dokumentumok kritikus elemzése. Minden esetben sor

került a témához kapcsolódó **hazai és nemzetközi szakirodalom** feldolgozására. A kutatásnak többnyire részét képezték oktatási szakemberekkel készített interjúk és fókuszcsoportos beszélgetések, valamint számos esetben kérdőíves felmérések és műhelyfoglalkozások is.

A munka eredményeként a külföldi tapasztalatokat bemutató **országtanulmányok** és **összehasonlító elemzések**, továbbá a hazai viszonyokat részletesen feltáró – a szerkezetet és a működés módját egyaránt leíró – **helyzetképek** születtek, amelyekre a döntéshozóknak, illetve a fejlesztő szakembereknek szóló, különféle javaslatcsomagok épültek. A javaslatoknak szinte mindig részét képezi az adott terület kategóriáinak egyértelműsítése és – tartalmuk pontos meghatározása mellett – egymáshoz való viszonyaik ellentmondásmentes leírása is. A javaslatok egy része stratégiai jellegű, és elsősorban az oktatáspolitikai döntéshozatalt segíti. Más része viszont az oktatásirányítás napi gyakorlatának jobbítását célozza. Ez utóbbihoz tartozik a vizsgált szabályozási és minőség-támogató rendszerek javasolt működési módjának alapos leírása, sőt sok esetben a tervezett eljárásrendekhez kapcsolódó kézikönyvek, útmutatók és űrlapok rendszere is.

A projekt feladatai jellemzően két csoportba sorolhatók:

- Kutatás-fejlesztési feladatok:
 - A köznevelési rendszer akkreditációs eljárásainak vizsgálata
 - A köznevelési rendszerhez kapcsolódó jogi szabályozás átfogó vizsgálata
 - A köznevelési rendszerben megjelenő jó gyakorlatok, a kiemelkedően innovatív nevelési-oktatási intézmények és a szakmai szolgáltatók minősítése
 - A köznevelési szakértői tevékenység vizsgálata, megújításának támogatása
 - Innovatív hálózatok létrehozása nevelési-oktatási programok fejlesztésére
 - Intézményi innovációk, innovatív intézmények és innovatív bázisintézmények értékelési rendszere
 - Mesterpedagógusok szerepe a köznevelési rendszerben
- Követelményspecifikációk készítése:
 - Köznevelési Információs Rendszer (KIR) megújítása

A projektben létrejött eredmények egy része nyomtatott könyv formájában is megjelent 2015-ben. A kutatás-fejlesztés részletes dokumentumai az OH Elektronikus Könyvtárában olvashatók. Remélhető, hogy a kutatói munka nyomán feltárult dilemmák és megfogalmazott javaslatok hatékonyan ösztönzik majd a felvetett kérdésekkel kapcsolatos széles körű szakmai gondolatcserét.

Az Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. eredményei

Az alábbiakban röviden bemutatásra kerülő, a projektben megvalósult eredményekről készített összegző kisfilm az alábbi linken érhető el: [eredménykommunikációs kisfilm](#).

Az Educatio Nkft. által megvalósított projektszegmensekben az előminősített referenciainstítútményből **126 intézmény/feladatellátási hely** helyszíni záró **minősítésére** került sor, közülük 117 intézmény nyerte el a minősített referenciainstítútményi címet, 9 intézmény nem felelt meg az előírt követelményeknek.

A **Jó gyakorlatok eljuttatása a köznevelés szereplői számára** projektrészben a megnyílt Iskolatáska jó gyakorlat feltöltőfelületen az érintett pedagógusok és intézmények által **281 db feltöltött jó gyakorlat van a felületen**, ebből publikus összesen 245 db, melyből 181 db a bevált jó gyakorlat, 54 db a jó gyakorlat és 10 db az ötlet. . A jó gyakorlatok megtekinthetők: [jó gyakorlatok](#) linken.

A **példaértékű hiányterületi jó gyakorlatokkal kapcsolatos K+F** a jó gyakorlatok adaptációs folyamatának kialakítását segítette sztemerd sabloncsomag létrehozásával, amely a tudásmegosztást dinamizálja. A 20 pedagógiai innováció, jó gyakorlat továbbfejlesztése és az egyes, immár példaértékű **jó gyakorlatot bemutató kisfilmek** készültek. A K+F keretében **kézikönyvként** is használható módszertani kiadvány is készült. A jó gyakorlatokról bővebb tájékoztatás elérhető: [jó gyakorlatok kiadvány és kisfilmek](#) linken.

Az óvodai neveléshez kapcsolódó 2 K+F projektek a kutatás-fejlesztés két fő pillérére – a jogszabályi változásokkal összhangban – az eredményes óvoda-iskola átmenet, valamint az esélyteremtés, hátránykompenzáció területére fókuszáltak. Mindkét területen feldolgozásra kerültek hazai és nemzetközi kutatások, jó gyakorlatok. A kutatási eredményekből döntéshozók és intézmények számára javaslatok fogalmazódtak meg, valamint stratégia készült a hazai óvodai ellátórendszer minőségének javítása céljából. A kutatási eredményekről elkészült az [óvodai kiadvány linken elérhető](#). A képzésfejlesztés keretében elkészült **3 képzés** 2014. december 3-ai dátummal akkreditálttá vált, **350 óvodapedagógus képzése** történt meg.

SNI területéhez kapcsolódó 5 K+F projektek valósultak meg. A diagnosztikus ellátórendszer támogatása keretében az „Öt, nyelvi képességet vizsgáló eljárás bemérése reprezentatív mintán” c. K+F program keretében a kora gyermekkori ellátórendszer támogatására 5 specifikus protokoll került kidolgozásra, amelyek lektorálva, korrigálva állnak rendelkezésre.

A „Kora gyermekkori ellátórendszer működésének modellezése a kliens oldaláról”, a „Képzési programok fejlesztése és megvalósítása” és az „SNI/BTMN fiatalok munkaerőpiaci átvezetését támogató programok kidolgozása” című kutatások eredményeiről készülő kiadványok a honlapon megtalálhatók.

Magyar nyelvre fordítottuk és adaptáltuk az **Inklúziós Index 3. kiadását**: [Inklúziós Index kiadvány](#).

A digitális írástudás területéhez kapcsolódóan 4 K+F projekt valósult meg. Az **m-learning** területén több mint 600 tanuló bevonásával, 4 tantárgyban zajlott pilot projekt és kutatás arra vonatkozóan, hogy az okostelefonok miként alkalmazhatók az oktatásban. Az elkészült óravázlatok, segédanyagok, filmek és a Sulinet Növényhatározó applikáció elérhetővé vált. Bővebben: [m-learning kiadványban](#).

A sajátos nevelési igényű tanulók IKT használatával kapcsolatban elkészült egy szakterületi elemzés, valamint autizmussal élő és enyhe értelmi fogyatékos tanulók bevonásával egy kutatás zajlott az okostelefon felhasználási lehetőségeiről, ennek nyomán elkészült egy AutiCard nevű eszköz is. Bővebb tájékoztatást nyújt az [SNI-IKT kiadvány](#).

Az iskolák számára egy valós alternatíva az áttérés az ingyenes, **nyílt forráskódú operációs rendszerek és szabad szoftverek használatára**. Kutatásunk során megvizsgáltuk, hogy a Tisztaszoftver programban is elérhető alternatív rendszereket miként lehet bevezetni az iskolai gyakorlatba, miként lehet megvalósítani a tanítási célokat ezeken keresztül. A kutatás összefoglalója, valamint az iskolavezetők, rendszergazdák és pedagógusok számára készült tananyag elérhetővé vált, l. [Nyílt forráskódú kiadvány](#).

A **digitális írástudás** területén a Sulinet portál eszközeivel tartott tanórákon vizsgáltuk a digitális kompetencia fejlesztésének lehetőségeit több tantárgyban és korosztályban. A kutatás nyomán szakterületi elemzés, kutatási összefoglaló és óravázlatok váltak elérhetővé.

IKT műhely keretében 16 kisfilm készült, melyek az IKT eszközök használatával megvalósuló tanórarészletek felvételei, s bemutatják egy-egy oktatási projekt megvalósítását. További információk érhetőek el a [IKT műhely kiadvány és kisfilmek linken](#).

Az Iskolai honlapok létrehozását, tárolását, adminisztrálását támogató központi kiszolgáló rendszer, portálkörnyezet fejlesztettünk. A rendszer iskolák számára nyújt szolgáltatást annak érdekében, hogy azok speciális informatikai ismeretek nélkül honlapot hozhassanak létre és menedzselhessék azok tartalmait, bővebben az [iskolap linken](#).

A **Sulinet portál** továbbfejlesztése keretében különböző funkció- és modulcsoportok kerültek kialakításra, továbbá a [Sulinet Junior](#) alportál.

Az Iskolatáska (<http://iskolataska.educatio.hu>) a projekt időszaka alatt formailag és tartalmilag is megújult. Elkészült **Fejlesztési Nyomonkövető Felület** (FNF) általános szerkesztő felülete, melynek segítségével a projektet követő időszakban kevesebb fejlesztői erőforrás igénybe vételével is elkészíthetőek lesznek feltöltő felületek.